

Asumpcionistinis ugdymas: mokinių socializacijos diskursas

Danguolė Gervytė

Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, Edukologijos katedra, Universiteto g. 9/1, 01513 Vilnius, danguole.gervyte@gmail.com

Anotacija. Straipsnyje aptariamas katalikiškojo ugdymo ir išskirtinai asumpcionistinės mokyklos tradicijos socializacijos požiūriu ištirtumas. Remiantis katalikiškojo ugdymo samprata ir socialinio konstrukcionizmo filosofine prieiga pristatoma asumpcionistinio ugdymo tradicija, išryškinami pagrindiniai jos elementai. Tyrimo rezultatų analizė atskleidžia, kaip šie asumpcionistinio ugdymo dėmenys reiškiasi praktiniame ugdyme.

Esminiai žodžiai: *asumpcionistinis ugdymas, socializacija, ugdomoji veikla, ugdymas visuomenei, katalikiškasis ugdymas, visuomenės pokyčiai.*

Įvadas

Lietuvoje neretai išgirdus „katalikiška mokykla“ kyla įvairių asociacijų. Tikėtina, kad daugiau jos siejamos su tikėjimo dogma, tradicijomis, religine simbolika ir pan. Šiame kontekste pažymėtina, kad katalikiškos mokyklos dažnai turi ir savo misiją, sietiną su visuomene ir to laikotarpio poreikiais. Vienos katalikiškos mokyklos išsiskiria savo akademinį rezultatų siekiais, kitos – socialinių įgūdžių, arba kompetencijų, reikalingų visuomenės gyvenime, ugdymu. Dažniausiai šie aspektai įvairiose katalikiškojo ugdymo mokyklų tradicijose yra persipynę. Tuo pačiu metu išryškėja atskiri katalikiškojo ugdymo tradicijų dominuojantys elementai. Savita savo misijos atlikimo požiūriu yra asumpcionistinė mokykla, kurios veikla grindžiama asumpcionistine pedagogika (asumpcionistiniu ugdymu).

Tyrimo tikslas – išryškinti asumpcionistinį ugdymą taikančių mokyklų mokinių socializacijos aspektą.

Uždaviniai:

1. Aptarti asumpcionistinio ugdymo teorinius pagrindus.
2. Empiriniu tyrimu išryškinti asumpcionistinio ugdymo orientaciją į mokinių socializacijos aspektą.

Tyrimo objektas – asumpcionistinis ugdymas mokinių socializacijos požiūriu.

Metodai: mokslinės literatūros, asumpcionistinių ugdymą apibūžinančių dokumentų analizė, sutelktos grupės (angl. *Focus group*) interviu.

Tyrimo aktualumas ir naudingumas. Teoriškai darbas yra reikšmingas, nes išgryninamas asumpcionistinės pedagogikos mokinių socializacijos aspektas, kuris išplečia katalikiškojo ugdymo tyrimų lauką. Praktiškai tyrimas yra naudingas siekiant gerinti mokinių socializaciją mokykloje.

Temos ištirtumas. Asumpcionistinis ugdymas, kaip ir visų katalikiškų mokyklų, yra taikomojo pobūdžio, todėl teorinių tyrimų nėra daug. Plačiau ištirta katalikiškojo ugdymo istorija (McLuaghlin, 1997; Groome, 2003, 2007; Convey, 2012; Hellinckx et al., 2009); ugdymo teologiją tyrė G. Groppo (1991), J. L. Elias (1999), T. M. Buchananas (2005). Mokyklos vietą visuomenėje, įtraukties skatinimą ir mokinio parengimą gyventi ir įsipareigoti sociume pristato A. S. Brykas, V. E. Lee ir P. B. Hollandas (1993), J. M. Barton (2000), M. E. Blackett (2001), A. D. Bello (2006). Šie autoriai taip pat analizuoja vykstančius katalikiškojo ugdymo pokyčius ir tendencijas: slinktį nuo elitinių, vienalyčių mokyklų prie mokyklų, kurios priima įvairių rasių, tikėjimų ir kultūrų vaikus. J. B. Kelty (1999), T. H. Groome (2003), G. Rossiteris (2010), atsižvelgdami į kintančias sociokultūrinės aplinkybes tiria ir modeliuoja, kaip turėtų kisti religiniu pagrindu organizuojamas ugdymas. Franchi (2014) pokyčius interpretuoja remdamasis ne tik globalizacija ir visuomenės kaita, bet ir Bažnyčioje didėjančiu atvirumu. Dauguma šių autorių atskleidžia mokyklos, kuri yra atvira sociumui, daugiakultūriam kontekstui ir rengia mokinius aktyviam pilietiniam gyvenimui, modelius. Šalia edukologų teorinio modeliavimo vyksta ir praktinė pačių mokyklų tapatumo ir misijos šiuolaikinėje visuomenėje paieška.

Lietuvoje dėl istorinių aplinkybių katalikiškojo ugdymo praktika ir tyrimai yra fragmentuoti. Apie konfesinio ugdymo pagrindus rašė S. Šalkauskis (1992). Vėliau katalikišką mokyklą istoriniu aspektu tyrė O. Tijūnėlienė (2000, 2003). Katalikiškąjį ugdymą laisvojo ugdymo paradigmos kontekste analizavo V. Targamadzė (2012, 2014).

Katalikiškojo ugdymo tyrimų kontekste asumpcionistiniam ugdymui skirtų tyrimų yra nedaug, dažniausiai tai yra konferencijų pranešimai, ataskaitos ar istorinės archyvų studijos: F. Mayeur (1998), G. Avanzini (1998), C. T. Tchader (1998), G. Prayikalām (2009). Tiriant asumpcionistinių ugdymą atraminiai šaltiniai yra *Asumpcionistinio ugdymo nuorodos*¹ (Texte de Référence, 1998); archyvų šaltiniai: Marijos Eugenijos Milleret laišakai,

¹ Šis tekstas parašytas darbo grupės po Asumpcionistinio ugdymo kongreso, kuris vyko 1998 m. Paryžiuje. Kongreso tikslas buvo įsigilinti į šią ugdymo tradiciją kintančiame visuomenės kontekste, atsižvelgiant į asumpcionistinio mokyklų tinklo kultūrinę ir geografinę įvairovę.

Patarimai apie ugdymą, kapitulos². Lietuvių kalba sisteminių asumpcionistinio ugdymo tyrimų nėra. Galima manyti, kad užsienio autorių tyrimai atskleidžia visuminį katalikiškojo ugdymo vaizdą ir apima Lietuvos atvejį. Neaptikta, kad katalikiškasis ugdymas, ypač asumpcionistinis, Lietuvoje būtų nagrinėjamas užsienio autorių. V. Targamadžė (2014) asumpcionistinių ugdymą analizuoja laisvojo ugdymo paradigmos aspektu. Tačiau asumpcionistinė pedagogika mokinių socializacijos aspektu netirta.

Atsižvelgiant į šios problematikos tyrimo lauką, kyla klausimų: ar asumpcionistinis ugdymas yra orientuotas į mokinių socializaciją ir ar yra akcentuojamas visuomenės gyvenimo kontekstualumas?

Turima omenyje, kad asumpcionistinės mokyklos savita ugdymo samprata, kaip ir visas katalikiškasis ugdymas, interpretuojama religinio ugdymo požiūriu. Religinis ugdymas XIX a. buvo labiausiai veikiamas tomistinės filosofijos, o XX a. katalikiškajam ugdymui pagrindą ir kryptį suteikia Katalikų Bažnyčios norminiai dokumentai auklėjimo ir švietimo klausimais (McLaughlin, 1997). Šiame tyrime religinio ugdymo prieiga derinama su socialinio konstrukcionizmo (Berger ir Luckmann, 1999) teorija – vertybės, normos, nuostatos yra perduodamos ugdytiniais, o jas jis pats įprasmina, konstruoja ir taiko praktikoje.

Remiantis socialinio konstrukcionizmo logika tikrovė yra socialiai konstruojama. „Kasdienis gyvenimas iškyla kaip tikrovė, kurią žmonės interpretuoja ir kuri yra jiems subjektyviai prasminga kaip vientisas pasaulis“ (Berger ir Luckmann, 1999, p. 33). Tyrime laikomasi nuostatos, kad asumpcionistinėje mokykloje kiekvieno besimokančiojo patirtis taip pat dėliojasi iš atskirų vertybių, normų ir nuostatų, kurios nėra atsitiktinės, bet kryptingos ir pagrįstos krikščioniška etika bei teologija. Remiamasi socialiniame konstrukcionizme išskirtais žingsniais, kurie, kaip teigia P. L. Bergeris ir T. Luckmannas (1999), tik analitiniame lygmenyje yra sekantys vienas kitą, o empiriškai jie nuolatos persidengia. Visuomenės, tyrimo atveju – mokyklos, socialinėje sąveikoje vyksta tipizacija, kai individas veikia pagal tam tikrą scenarijų, pasiekiami objektyvacija, sukuriami ženklai – signifikantai (Berger ir Luckmann, 1999). Laikomasi nuostatos, kad mokykloje nuostatų, taisyklių ir vertybių perdavimas vyksta remiantis tokia pačia logika. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys, kad socializacija yra siejama su procesu, kurio metu perimamos normos bei taisyklės ir jomis vadovaujamosi arba gali būti neperimamos, o normos ir taisyklės formuluojamos tam tikrų vertybių pagrindu (Zuoza, 2011).

Todėl tyrime remiamasi dviem metodologinėmis nuostatomis:

1. Katalikiškasis ugdymas suprantamas remiantis Katalikų Bažnyčios dokumentais ir norminiais tekstais (McLaughlin, 1997).

2. Mokyklos formavimasis ir ugdymas grindžiamas konstrukcionizmo teorija (Berger ir Luckmann, 1999).

² Tai vienuolynų vyresniojo / vyresniosios skirti mokymai bendruomenei įvairiomis teologinėmis, dvasinėmis, praktinėmis ar misijos įgyvendinimo temomis.

Asumpcionistinės pedagogikos atsiradimo ištakos ir pagrindiniai ugdymo principai

Pirmoji asumpcionistinė mokykla buvo įkurta 1841 m. Rue de Vaugirard nuomojamame bute, Paryžiuje, Prancūzijoje (*Les Origines de l'Assomption, Souvenirs de famille, /Ištakos/, 1898, II*). Ją įkūrė seserys asumpcionistės (Marijos Dangun Ėmimo seserų kongregacija), kurių pagrindinė misija iki šiol yra ugdymas ir švietimas. Šiame Paryžiaus rajone tada gyveno naujosios buržuazijos šeimos. Todėl pirmosios mokinės ir buvo iš šių šeimų, taip pat pirmosios mokyklos mokinių registre (AKA, Pensionat de la Maison Mère de 1841 (Vaugirard); 00VI-2)³. Matyti, kad nuo pat pradžių mokykloje mokėsi įvairių tautybių vaikai.

Analizuojant pirmųjų mokyklų įsikūrimą, jų gerąsias patirtis ir istorinę raidą, asumpcionistinio ugdymo išeities tašku laikoma pagrindinės charizmatinės figūros – Marijos Eugenijos Milleret – asmeninė istorija, patirtis ir jos bei jos bendražygių palikti raštai apie ugdymą (Tchader, 1998, Prayikalam, 2009). Jos gyvenimą ir edukacinę veiklą tyrė autoriai G. Avanzini (1998), G. Prayikalam (2009) ir kt. išskiria svarbiausius Marijos Eugenijos Milleret biografijos faktus, turėjusius įtakos asumpcionistinio ugdymo paradigmam:

1. Vaikystės, praleistos Prancūzijos pažangios buržuazijos šeimoje, patirtis.
2. Ugdymosi su samdytais mokytojais, motinos auklėjimo ir saviugdos patirtis šeimos dvare.
3. Sunkūs išbandymai vaikystėje: tėvo verslo žlugimas ir motinos mirtis.
4. Asmeninė religinė patirtis: Pirmoji Komunija *Metze* ir gavėnios konferencija Paryžiuje, kuri žymi naują jos gyvenimo etapą.

Remiantis J. Lydono (2009) pasiūlytu ugdymo tradicijos perdavimo planu išryškėja trys poveikių šaltiniai, formuojantys asumpcionistinio ugdymo tradiciją: 1) charizmatiškas lyderis ir pamatiniai tekstai (mokyklos tradiciją grindžiantys tekstai); 2) pirmosios asumpcionistinės mokyklos (1841–1849) tradicija; 3) ryšiai su kitomis asumpcionistinėmis mokyklomis perduodant gerąją patirtį arba pagelbstint materialiniais ir žmogiškais resursais praktiniame mokyklos organizavime, t. y. kai daugiau patirties turinti mokykla imasi „globoti“ jaunesnę.

Tiriant asumpcionistinio ugdymo istoriją išryškėja pirmasis asumpcionistinės mokyklos raidos etapas – 1841–1849 metai. Ši chronologinė skirtis padaroma remiantis tuo, kad 1841 m. įkurta pirmoji mokykla Paryžiuje, Prancūzijoje, o 1849 m. įkuriamą pirmąją mokyklą už Prancūzijos ribų – Pietų Afrikos Respublikoje, vėliau – Didžiojoje Britanijoje ir kituose Prancūzijos miestuose. Pirmoji moksleivių bendruomenė yra homogeniška lyties, tikėjimo, socialinės kilmės požiūriu, bet išsiskiria savo amžiaus ir tautybės įvairumu. Mokyklos tikslas – parengti mergaites jų socialinio sluoksnio moters gyvenime kylančioms užduotims, suteikiant solidų krikščionišką pagrindą (*Informaci-*

³ Tekste nurodomi archyvų šifrai tokie, kokie yra suteikti dokumentams Asumpcionisčių (isp. *Asumpcion*) kongregacijos centrinių namų archyve.

nis biuletenis, AKA, H I'8). Ugdymas suvokiamas kaip įgalinantis asmeninę, o kartu su ja – ir visuomenės kaitą. To meto mokyklose paplitęs ugdymo turinys yra keičiamas ir pritaikomas vadovaujantis tikėjimo tiesomis. Mokyklos novatoriškumas yra visuomenės kaitos, transformacijos idėja.

XIX a. Bažnyčia pasižymi dideliu misionierių aktyvumu, kuris pripildytas mokslo, naujų žemynų atradimo, įvairių kolonijų geografijos (Hellinckx et al., 2009). Didžiausias pokytis misijų mokyklose ir požiūryje į besivystančių šalių švietimą įvyko XX a. vid. po II Vatikano Susirinkimo. Šiuo metu, remiantis Asumpcionistinio ugdymo komiteto duomenimis, pasaulyje veikia netoli šimto asumpcionistinių ugdymą taikančių mokyklų. Dėl administracinių pertvarkų kai kuriose šalyse ir dėl nestabilios politinės situacijos mokyklų skaičius nuolat kinta.

Visas mokyklas jungia asumpcionistinio ugdymo pamatiniai dalykai. Pagrindiniai asumpcionistinio ugdymo principai sudaro asumpcionistinės pedagogikos pamatą ir yra asumpcionistinio ugdymo šerdis. Jų yra keturi:

1. Asumpcionistinis ugdymas kyla iš tikėjimo Jėzumi Kristumi. Jis yra susijęs su Evangelijos skelbimu ir evangelinių vertybių puoselėjimu. „Visą ugdymo procesą turi kreipti ir palaikyti tikėjimas bei nuolatinė pastanga jį sujungti su gyvenimu“ (*Asumpcionistinio ugdymo nuorodos*, 2015, p. 17). „Tikėjimas – mūsų ugdymo projektų pagrindas – atveria horizontus, įkvepia didesniems troškimams ir skatina kūrybiškumą. Jis mus moko tikėti žmogumi bei ugdo pasitikėjimą. Asumpcionistinis ugdymas – tai nuolatinė pastanga darniai vystyti protą, širdį ir valią“ (ten pat). Taigi tikėjimas siejamas su gyvenimu ir ugdymas remiasi prigimtinėmis žmogaus savybėmis.
2. Visa kūrinių yra pašaukta įgyvendinti gyvenimo pilnatvę. Pasaulyje ateina ir tebekalba Dievas, Kristus yra visų išgyvenimų šerdis. „Savo Įsikūnijimu Dievas priima kiekvieną žmogų, ypač tą, kuris yra atstumtas, vargšas ir kenčiantis. Štai kodėl tikrovė yra kiekvienos besikeičiančios veiklos atspirties taškas“ (*Asumpcionistinio ugdymo nuorodos*, 2015, p. 18). O tai visada yra sietina su krašto istorija, kultūra, matyti žmones (ypač vargdienius ir atstumtuosius), įsiklausyti į bendruomenes. Juk „įžengdamas į mūsų istoriją, Dievas priėmė visą žmogiškumą: esame kviečiami tapti visaverčiais žmonėmis, tokiais kaip Kristus“ (*Asumpcionistinio ugdymo nuorodos*, 2015, p. 18).
3. Asumpcionistinis ugdymas yra asmens išlaisvinimo kelias, kuriuo siekiama visuomenės kaitos (transformacijos). Ugdymas yra orientuotas į žmogaus, kaip kūrinių dailinimą, jo panašumo su Kristumi siekimą. Marijos Eugenijos Milleret siūlomo ugdymo siekiamybė yra perkeisti žmogaus asmenybę, kad jis galėtų atrasti Jam skirtą Dievo paskirtį. Ugdymas yra išlaisvinimo darbas, keičiantis žmogų ir visuomenę, „leidžia atrasti savo pašaukimą, kad galėtų aktyviai įsipareigoti visuomenės perkeitimo darbe. Jis padeda žmogui atrasti savyje jėgų ir išteklių, reikalingų jam asmeniškai keistis; jis leidžia tapti atsakingu už savo asmeninį vystymąsi“ (*Asumpcionistinio ugdymo nuorodos*, 2015, p. 18).

4. Asumpcionistinė ugdomoji veikla turėtų teikti pirmenybę bendruomeniškumui. Laikomasi krikščioniškąja antropologija pagrįstos nuostatos, kad žmogus yra unikalus, iš prigimties bendruomeniškas ir socialus. „Asumpcionistinis ugdymas taip pat yra ir bendruomeninio gyvenimo mokykla; jo tikslas yra atrasti asmeninį pašaukimą kaip tarnystę. Bendruomenėje kiekvienas yra pakviestas imtis atsakomybės ir tapti bendro projekto veikėju. Bendruomeniškumo pajauta ugdo dialogo, atvirumo ir įsiklausymo nuostatą. Bendruomeniškumas yra socialinio gyvenimo pagrindas, Bažnyčios ir Karalystės ženklas“ (*Asumpcionistinio ugdymo nuorodos*, 2015, p. 19). Asumpcionistinis ugdymas kuria tiltus tarp seserų (vienuolių) ir pasauliečių bendruomenių, mezga dialogą su kitų religijų žmonėmis. Šis ugdymas skatina drauge darbuotis su norinčiais kurti teisingesnę ir broliškesnę visuomenę. Tai savotiškas įveiklinimas bendruomenės labui.

Minėtieji keturi asumpcionistinio ugdymo principai skatina per pedagogiką jungti tikėjimą su gyvenimu ir yra socialiai orientuoti kurti gėrį pasaulyje (pagal *Asumpcionistinio ugdymo nuorodos*, 2015).

Empirinio tyrimo socializacijos aspektas

Empirinis tyrimas, kurio tikslas atskleisti asumpcionistinio ugdymo pagrindinius dėmenis ir jų šiandienę raišką, buvo atliktas 2017 m. vasario mėnesį. Tyrimo objektas – asumpcionistinio ugdymo elementai ir jų raiška. Tikslui pasiekti taikytas kokybinis tyrimas – sutelktas grupės interviu (angl. *focus*), kuriame dalyvavo 7 vienuolės asumpcionistės (iš Ispanijos – 3, iš Prancūzijos – 4), šiuo metu dirbančios arba asumpcionistinėje mokykloje, arba asumpcionistinių mokyklų asociacijų administracijoje, turinčios tarptautinę asumpcionistinio ugdymo patirtį Afrikoje (3) ir Lotynų Amerikoje (2). Visos tyrimo dalyvės gerai susipažinusios su asumpcionistiniu ugdymu dėl savo praktinės pedagoginės veiklos, dalyvavimu pasauliniame asumpcionistinių mokyklų tinkle ir asumpcionistinį ugdymą grindžiančiais istoriniais šaltiniais bei jį aktualizuojančiais šiandieniais ugdymo dokumentais. Interviu vyko prancūzų kalba, kurią supranta visos tyrimo dalyvės, atsakinėdamos dvi informantės išreiškė norą kalbėti ispaniškai (savo gimtąja kalba), kad galėtų tiksliau formuluoti mintis. Visas pokalbis buvo transkribuotas, išverstas į lietuvių kalbą, išskirtos pagrindinės sąvokos, atlikta teminė analizė. Išskirti teminės analizės prasmieniai vienetai – vertybių, normų, nuostatų perdavimas asumpcionistiniame ugdyme.

Organizuojant tyrimą buvo laikomasi etikos principų. Sutelktos grupės interviu vyko iš anksto suderinus laiką, vietą ir pritačius pokalbio temą. Užtikrintas konfidencialumas, visi tyrime dalyvavę asmenys pateikiami nenurodant vardo, pavardės, amžiaus, atstovaujamos šalies. Tyrėjos pozicija asumpcionistinės mokyklos atžvilgiu ir yra „iš vidaus“, nes pati tyrėja, priklausydama asumpcionisčių bendruomenei ir dirbdama asumpcionistinėje mokykloje Lietuvoje, pažįsta ją „iš vidaus“. P. L. Bergeris ir T. Luckmannas (1999) kvestionuoja, kaip galima atlikti analizę „iš vidaus“. Šiame tyrime yra tokia rizika, tyrėjos

darbas asumpcionistinėje mokykloje ir dalyvavimas asumpcionisčių veikloje didina „išankstinio žinojimo“ pavoju, mažina būtiną „distanciją“ su tiriamu objektu. Tačiau kartu suteikia papildomą tiriamo vieneto pažinimą, lengvina komunikaciją.

Įvertinant tyrimo tikslą ir savitą tyrimo turinio lauką, buvo pasirinktos grupinės diskusijos temos: pozityvus požiūris į asmenį (antropologija), ugdymas kaip pagalba atskleidžiant savo potencialą, mokytojas ir ugdytojų bendruomenė, ugdymas lyderystei, pastoracija, arba sielovada, rūpyba (angl. *care*), tarptautinė dimensija ugdyme, prasmė ir kryptingumas, perdavimas per „palydėjimą“.

Straipsnyje pasirinkti aptarti atsakymai į klausimą „Kaip galėtumėte apibrėžti, kokia yra asumpcionistinio ugdymo tradicija?“, todėl tebus pateikiama keletas informančių nuomonių, išryškinančių asumpcionistinio ugdymo socializacinį aspektą. Viena informantė (trečia) nurodė, kad „*turime mylėti mūsų gyvenamąjį laikotarpį ir iš šios realybės iškelti tai, kas yra geriausia kiekviename vaike, kiekviename žmoguje, kuris yra ugdomas*“. Tai ypatingai svarbi nuostata, išryškinanti asumpcionistinio ugdymo esmę – krikščionišką meilę ir socialinio konteksto įvertinimą, kartu ir mokinio socializacijos aspektą, sietiną su vertybėmis, normomis ir taisyklėmis, jų interiorizavimą. Ketvirta informantė pabrėžia žmogaus veiklos visuomenėje aspektą: „*Man – tai ugdyti vyrus ir moteris, kurie būtų gebantys aktyviai veikti visuomenėje. Ugdyti jų charakterį, įsitikinimus ir to pasėkoje – jų protą*“; „*Man yra neatskiriamas ryšys tarp asmens ir jo veiklos pasaulyje. Tai leisti asmeniui atsiliiepti į tai, kas yra giliausia jame nukreipiant jo pajėgas į teisingesnės visuomenės kūrimą*“. Septintoji informantė taip pat akcentuoja socialinio veikimo kryptį: „*<...> pakelti asmenį, išugdyti kritišką dvasią ir tai jam leis tapti aktyviu savo gyvenimo ir visuomenės veikėju*“. Dar atkreiptinas dėmesys į trečios ir antros informančių mintis, kurios atskleidžia asumpcionistinio ugdymo kaip misijos priedermę: „*Tai yra perduodamas gyvenimo būdas. Manau, kad visa ugdymo bendruomenė, kuri kuria veiklas ir jas įgyvendina kasdienybėje, perteikia ir požiūrį, troškimą įsipareigoti ir keisti*“. Antroji informantė akcentuoja, kad „*bendradarbiavimo ir paieškos kartu tinklais. Tai kyla ir iš istorijos. Turime daug mokyklų. Ir daug yra bendradarbiaujama su pasauliečiais*“. Jau keli pavyzdžiai gan įtikinamai parodo, kad asumpcionistinis ugdymas yra orientuotas į dorą krikščionio, veikiančio pasaulyje ir siekiančio jį keisti, ugdymą. O tai neabejotinai sietina su individo socializacija ir aktyviu dalyvavimu visuomenės gyvenime.

Išvados

Apibendrinant išsakytas mintis, galima teigti:

1. Asumpcionistinis ugdymas remiasi ugdymo pamatiniais dalykais, kurie išreiškiami kaip keturi ugdymo principai: 1) ugdymas kyla iš tikėjimo Jėzumi Kristumi, 2) visa kūrinija yra pašaukta pilnatvei, 3) ugdymas yra asmens išlaisvinimo kelias, 4) ugdomoji veikla yra bendruomenėje ir dėl bendruomenės.

2. Asumpcionistinio ugdymo tęsiama tradicinė nuostata nuo Marijos Eugenijos Milleret laikų (XIX a. antroji pusė) – ugdymas yra tvariausias įnašas į asmenybės raidą ir ateities visuomenės kūrimą. Tad šis ugdymas ne tik siekia perduoti religines tiesas, bet ir orientuoja į krikščioniškų nuostatų, kurios kyla iš Evangelinės žinios, ugdymą ir jų taikymą pasaulietiniame gyvenime.

3. Empirinis tyrimas patvirtino, kad asumpcionistinio ugdymo tradicija tęsiama ir ji atspindi du sąveikaujančius sandus: krikščioniškąjį ugdymą ir aktyvią veiklą sekularioje visuomenėje, kuri sietina su individo prigimtinių galių sklaida ir jo socializacija visuomenėje, aktyviai veikiant ir ją tobulinant.

Literatūra

- Asumpcionistinio ugdymo nuorodos.* (2015). Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai.
- Avanzini, G. (1998). La pédagogie de l'Assomption: quelle spécificité. In *Mère Marie-Eugénie Milleret Fondatrice des Religieuses de l'Assomption. Actes du Colloque du Centenaire.* Paris: Editions Don Bosco.
- Barton, J. M. (2000). To include or not to include? That is no question. *Catholic Education. A Journal of Inquiry and Practice*, 3(3), 329–341.
- Bello, A. D. (2006). The Status of special Education Services in Catholic High Schools: Attributes, Challenges And Needs (p. 461–481). In *Exceptional Children.*
- Berger, P. L. ir Luckmann, T. (1999). *Socialinės tikrovės konstravimas.* Vilnius: Pradai.
- Blackett, M. E. (2001). Recommendations for Catholic school administrators in facilitating special education services. *Catholic Education: A Journal of Inquiry and Practice*, 4(4), 479–493.
- Bryk, A. S., Lee, V. E. ir Holland, P. B. (1993). *Catholic schools and the common good.* Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Buchanan, M. T. (2005). Pedagogical Drift: The Evolution of New Approaches and Paradigms in Religious Education. *Religious Education*, 100(1), 20–37.
- Convey, J. J. (2012). Perceptions of Catholic Identity: Views of Catholic School Administrators and Teachers. *Catholic Education: A Journal of Inquiry and Practice*, 16(1), 187–214.
- Elias, J. L. (1999). Whatever happened to catholic philosophy of education? *Religious Education: The official journal of the Religious Education Association*, 94(1), 92–110.
- Groome, T. H. (2007). What makes a school Catholic? In T. McLaughlin, J. O'Keefe, B. O'Keefe (sud.), *The contemporary Catholic school: Context, Identity and diversity.* London: Routledge.
- Groome, T. H. (2003). *Horizons and Hopes. The Future of Religious Education.* New York: Paulist Press.
- Grosso, G. (1991). *Teologia dell'Educazione.* Roma: LAS.
- Hellinckx, B., Depaeppe, M. ir Simon, F. (2009). *The Forgotten Contribution of the Teaching Sisters. A Historiographical Essay on the Educational Work of Catholic Women Religious in the 19th and 20th Centuries.* Leuven: Leuven University Press.

- Kelty, B. J. (1999). Toward a Theology of catholic education. *Religious Education*, 94(1), 6–23.
- Les Origines de l'Assomption, Souvenirs de famille /Ištakos/ 1898. T I, Tours: Imprimerie A. Mame et fils.*
- Lydon, J. (2009). Transmission of the charism: a major challenge for Catholic education (p. 42–54). In *Intenational Studies in Catholic education*.
- Mayeur, F. (1998). *Mère Marie Eugenie Milleret, Fondatrice des Religieuses de l'Assomption. Acte du Colloque du centenaire*. Paris: Edition Don Bosco.
- McLuaghlin, G. H. (1997). *Šiuolaikinė ugdymo filosofija: demokratiškumas, vertybės, įvairovė*. Kaunas: Technologija.
- Prayikalam, G. (2009). Hermeneutical Study of the Principles of Education of st. Marie Eugenie. *Research Journal*, 16, 1–3; 53–75.
- Rossiter, G. (2010). Perspective on contemporary spirituality: implications for religious education in Catholic schools (p. 129–147). In *International Studies in Catholic Education*.
- Šalkauskis, S. (1992). *Rinktiniai raštai: pedagoginės studijos*. Vilnius: Leidybos centras.
- Targamadžė, V. (2012). Saugojamoji sistema – laisvojo ugdymo paradigmos įgyvendinimo Lietuvos mokykloje galimybė. *Logos*, 70, 146–156.
- Targamadžė, V. (2014). *Bendrojo ugdymo mokykla kryžkelėje: akivarai ir kұлgrinda*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
- Targamadžė, V. (2014). Laisvojo ugdymo paradigmos ir katalikiškojo ugdymo sąsajų naratyvas. *Logos*, 78, 134–144.
- Tchader, C. T. (1999). Mère Marie Eugénie et l'éducation propre à l'assomption. In *Mère Marie-Eugenie Milleret, Fondatrice des Religieuses de l'Assomption. Actes du Colloque du Centenaire*. Paris: Don Bosco.
- Tijūnelienė, O. (2000). *Mokytojo autoriteto samprata Lietuvoje (1918–1940)*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
- Tijūnelienė, O. (2003). *Katalikiškoji Lietuvos edukologija: integralumo linkmė (1918–1940)*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
- Zuoza, R. (2011). *Mokyklos kultūros ir mokinių socializacijos sąsajos. Daktaro disertacija*. Vilnius: Edukologija.

Assumptionary Education: Discourse of Pupils' Socialization

Danguolė Gervytė

Vilnius University, Department of Education, 9/1 Universiteto St., LT-01513 Vilnius, Lithuania,
danguole.gervyte@gmail.com

Summary

The paper presents the tradition of Assumption education based on the Catholic education conception and on the constructionist philosophical approach, underlining its main elements. The aim of the article is to underline the aspect of students' socialization in schools that apply Assumption education. The article discusses how to analyze the traditions of catholic education and especially Assumption education in the perspective of socialization. Assumption education (first school: 1841) is rooted in the personal social and religious experience of Marie Eugenie Milleret and on her understanding of the necessity of a different education in her environment. The schools developed not only on a geographical level, but also as far as content and methods are concerned because they adjusted to new contexts. The innovation of Assumption schools is the idea of changing society, social transformation. Taking the Assumption schools *Texte de Référence (Reference Text)* as a basis, four principles come out. The research results show how these dimensions of Assumption education are expressed in particular educational practice. Christian education is based on anthropology and pedagogical optimism. The adoption of such attitudes encourages students to be socially active and to work at the changing of society.

Keywords: *assumption education, socialization, educative action, social commitment, catholic education, social changes.*

Gauta 2017 10 10 / Received 10 10 2017
Priimta 2017 10 15 / Accepted 15 10 2017